

Quick scan flora en fauna

Spijksesteeg 14 te Spijk

In opdracht van: Dhr. P. van der Plas

6 juli 2016

Colofon

© 2016 Laneco / Dhr. P. van der Plas

Tekst en samenstelling: Ing. T. Brouwer

Projectleiding: Ir. D. van Pijkeren

Eindverantwoordelijk: Ir. D. van Pijkeren

Met medewerking van: -

Projectnummer: 77.16.04

In opdracht van: Dhr. P. van der Plas

Wijze van citeren: Brouwer, T., 2016. Quick scan flora en fauna Spijksesteeg 14 te Spijk. Laneco, Ede.

Contact:
Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl

Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	5
2	WETTELIJK KADER.....	9
2.1	GEBIEDSBESCHERMING	9
2.2	FLORA- EN FAUNAWET	9
3	TOETSING.....	12
3.1	ONDERZOEKSMETHODIEK.....	12
3.2	GEBIEDSBESCHERMING	12
3.3	SOORTENBESCHERMING	15
4	CONCLUSIE.....	24
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	24
4.2	SOORTENBESCHERMING	25
4.3	CONSEQUENTIES	25
4.4	AANBEVELINGEN	26
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST.....	27

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

Ten zuidwesten van Spijk (gemeente Lingewaal) is op een perceel ten noorden van de rotonde Spijksesteeg – verbindingsweg Spijksesteeg-Zuiderlingedijk de herinrichting van een woonperceel voorzien. Eén van de haalbaarheidsstudies die hiervoor dient te worden uitgevoerd, is toetsing aan de natuurwet- en regelgeving.

Ligging en globale begrenzing (rode lijn) plangebied (luchtfoto: Google Earth).

Voorliggend onderzoek is een quick scan waarin op basis van een gebiedsanalyse (ruimtelijk ecologisch), beschikbare soortgegevens en een eenmalige veldverkenning, uitspraken worden gedaan over de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten en de verwachte effecten op deze soorten. Dit resulteert in conclusies en aanbevelingen.

Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

Het plangebied ligt in het buitengebied van Spijk (gemeente Lingewaal, provincie Gelderland) en wordt grofweg begrensd door een perceel met een paardenzandbak aan de noordkant, de Spijksesteeg aan de oostkant, een rotonde en de verbindingsweg tussen de Spijksesteeg en de Zuiderlingedijk aan de zuidkant en een ruigte-/graslandperceel aan de westkant.

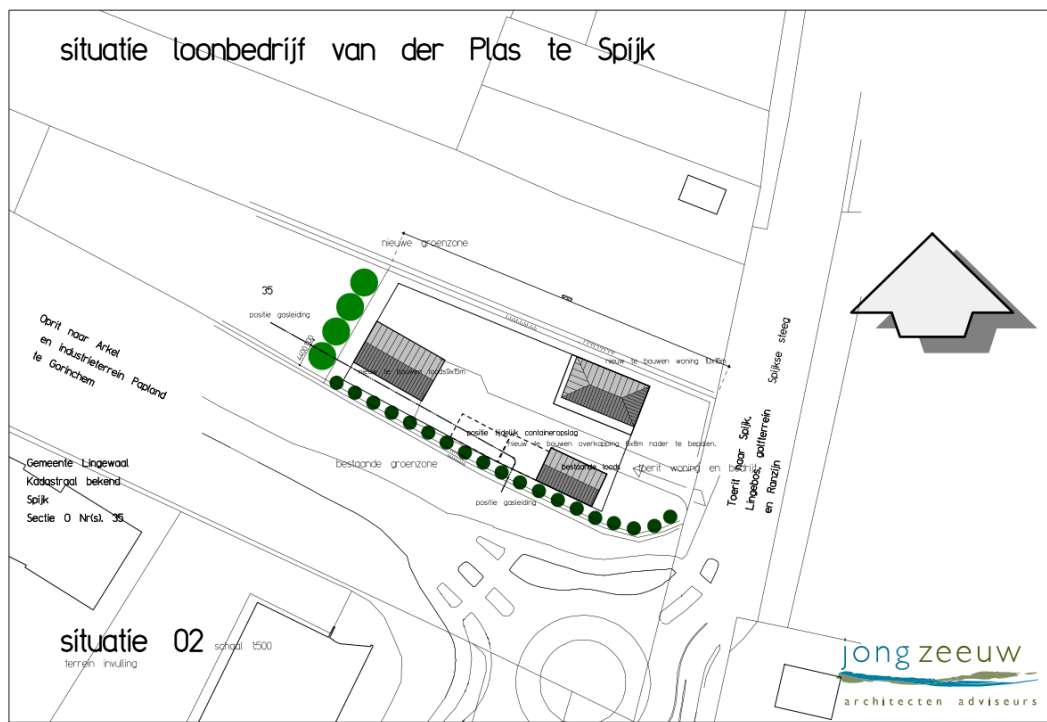
Het plangebied ligt aan de rand van het agrarisch gebied. Ten zuidwesten van het plangebied, aan de overzijde van de verbindingsweg, ligt het bedrijventerrein Veersteeg. Op dit relatief kleine bedrijventerrein staan enkele grote bedrijfspanden en loodsen, verharding, intensief beheerde gazons, ruige grasvegetatie en gecultiveerde heestervakken. Tegen de westkant van het bedrijventerrein staat een klein bosgebied. Ten zuiden van het bedrijventerrein ligt de Betuwelijn en de rijksweg A15. Aan de westkant van het plangebied ligt de Linge en de Put van Heuff, die in open verbinding staat met de Linge. Ten noorden en ten oosten van het plangebied liggen agrarische gronden, een golfbaan en het Lingebos. Langs de Spijksesteeg en de verbindingsweg Spijksesteeg – Zuiderlingedijk zijn doorgaande groenstructuren aanwezig in de vorm van bomenrijen.

Het plangebied is op te delen in twee deelgebieden. Het oostelijke deel van het plangebied is grotendeels bebouwd en halfverhard. De bebouwing binnen dit gedeelte bestaat uit een woonhuis met daarachter een oude loods aan de noordzijde van het perceel. Aan de zuidkant staan een nieuw gebouwde loods en een voormalige geitenschuur. De woning bestaat uit twee verdiepingen en is opgebouwd uit een enkelsteensmuur zonder spouw en voorzien van een dakpannen dak. De oude loods is voorzien van een golfplaten dak en bestaat grotendeels uit houten en metalen wanden; alleen de eerste 1,5 meter vanaf de grond is gemetseld. De nieuwe loods bestaat een houten geraamte dat is bedekt met aluminium platen. De houten geitenschuur heeft een hoogte van circa 1,75 meter en is voorzien van een golfplaten en deels dakpannen dakbedekking. Begroeiing binnen het oostelijk deel is beperkt tot enkele coniferen en gecultiveerde heesters. Aan de voorkant van het woonhuis staat op de oever van de afwateringssloot een haag van rode zuurbes. Aan de noord-, oost- en westzijde van het perceel liggen afwateringssloten met een relatief dikke sliblaag en een zeer voedselrijk karakter. De oever van de watergang aan de noordkant is grotendeels bedekt met een laag houtsnippers. Het westelijke deel van het plangebied bestaat uit een intensief gemaaid gazon, met hierop een u-vormige grondwal en enkel solitaire bomen met een doorsnede van maximaal 10 cm.

Binnen het plangebied is de sloop van een woonhuis, een opslagloods en een voormalige geitenschuur voorzien. Ook worden op verzoek van de gemeente enkele coniferen gekapt. Op de noordwesthoek van het perceel wordt een nieuwe woning gebouwd en op de zuidwesthoek een nieuwe loods. Op het weilandperceel aan de westkant van het plangebied zijn de eigenaars voornemens om wat bomen in te planten om het terrein af te bakenen en ter verfraaiing van het landschap. De watergangen worden niet gedempt of verlegd. Wel dient de watergang aan de noordkant van het plangebied op verzoek van waterschap Rivierenland te worden gebaggerd.

Indrukken van het plangebied. Te slopen woonhuis (linksboven); te slopen loods en woonhuis met toegangspad plangebied (rechtsboven); watergang aan de noordkant van het plangebied (linksmidden); rij coniferen ten westen van de nieuw gebouwde loods (rechtsmidden); te slopen geitenschuur en locatie nieuw te bouwen loods (linksonder); zicht op achterzijde perceel (rechtsonder) (foto's: Laneco).

Inrichtingsschets Spijksesteeg 14 te Spijk (bron: JongZeeuw architecten & adviseurs).

2 WETTELIJK KADER

2.1 GEBIEDSBESCHERMING

2.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Natuurgebieden of andere gebieden die belangrijk zijn voor flora en fauna kunnen op basis van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn worden aangemerkt als speciale beschermingszones (SBZ's) in het kader van Natura 2000. De verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn zijn in Nederland opgenomen in de nieuwe Natuurbeschermingswet 1998 die per 1 oktober 2005 van kracht is geworden. Hierin zijn de reeds bestaande natuurmonumenten al eerder opgenomen. Het is verboden projecten of andere handelingen te realiseren of te verrichten die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten kunnen verslechteren, of een verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.

2.1.2 *Natuurnetwerk Nederland / Ecologische hoofdstructuur*

Een andere vorm van gebiedsbescherming komt voort uit aanwijzing van een gebied als Natuurnetwerk Nederland (NNN) / Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Voor dergelijke gebieden geldt dat het natuurbelang prioriteit heeft en dat andere activiteiten niet mogen leiden tot frustratie van de natuurdoelen. Anders dan bij gebieds- en soortenbescherming is de status als NNN/EHS niet verankerd in de natuurwetgeving, maar dient het belang in de planologische afweging een rol te spelen. Dit valt onder de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag.

2.2 FLORA- EN FAUNAWET

2.2.1 *Wettelijk kader*

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Flora- en faunawet bepalend. De Flora- en faunawet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is als volgt in de Flora- en faunawet opgenomen:

- Artikel 8: het is verboden beschermde plantensoorten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen;
- Artikel 9: het is verboden beschermde diersoorten te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen;
- Artikel 10: het is verboden beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten;

-
- Artikel 11: Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren;
 - Artikel 12: Het is verboden eieren van beschermde diersoorten te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen;
 - Artikel 13: Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2.2.2 Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- beschermingscategorie 1:
Een groot aantal beschermde soorten is in Nederland algemeen voorkomend. Denk daarbij aan soorten zoals konijn, veldmuis, egel, ree, bruine kikker en kleine watersalamander. Op basis van het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten uit de Flora- en faunawet mogen ruimtelijke ingrepen worden uitgevoerd die tot effect hebben dat de verblijfplaatsen van deze soorten worden aangetast.
- beschermingscategorie 2:
Voor beschermde soorten die niet zo algemeen zijn en dus extra aandacht verdienen (bijvoorbeeld eekhoorn, steenmarter en wild zwijn), geldt de vrijstelling alleen als er een goedgekeurde gedragscode is. Organisaties die geen gedragscode hebben moeten, voor ingrepen die leiden tot verstoring of aantasting van deze soorten, een ontheffing aan te vragen.
- beschermingscategorie 3:
Voor ongeveer honderd zeldzame soorten (o.a. das, boommarter) geldt géén vrijstelling als het gaat om ruimtelijke ingrepen. Dan is meestal een ontheffing van het ministerie van EZ nodig, met uitgebreide toetsing.

Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van

instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Uit uitspraken van de Raad van State blijkt dat volgens Europese richtlijnen (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) het verlenen van een ontheffing voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen mogelijk is onder een beperkt aantal voorwaarden. Ontheffingen van de Flora- en faunawet worden alleen verleend als de volgende voorwaarden van toepassing zijn:

Alle soorten:

- Er zijn geen alternatieven;
- Het duurzaam voortbestaan van de populatie is niet in het geding.

Voor soorten van Tabel 2 en 3 van de Flora- en faunawet:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Uit een uitspraak van Raad van State (juli 2012) blijkt dat in alle gevallen dat het overtreden van de artikelen 10 en 11 van de Flora- en faunawet niet kan worden voorkomen door mitigatie, bij het ministerie een ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd.

Artikel 2 van de Flora- en faunawet is een zorgplichtbepaling. Iedereen dient voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving.

3 TOETSING

3.1 ONDERZOEKSMETHODIEK

Via Natuurloket (www.natuurloket.nl) kan een indicatie worden verkregen van de beschikbaarheid van soortengegevens. De gegevens geven echter alleen een indicatie. Daarom is besloten geen aanvullende gegevens op te vragen maar het onderzoek vooral te baseren op de biotoopinschatting door een ecooloog.

Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruik gemaakt van bestaande atlasgegevens zoals uit de Atlas van de Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen *et al.*, 1992), de Atlas van Nederlandse vleermuizen (Limpens *et al.*, 1997), Amfibieën en reptielen van Nederland (Creemers en Van Delft, 2009) en andere beschikbare bronnen voor verspreidingsgegevens. De meeste gegevens zijn globale verspreidingsgegevens. Bijlage 1 vermeldt de geraadpleegde bronnen.

Op 4 mei 2016 heeft ecooloog T. Brouwer van Laneco het gebied en de directe omgeving verkend. Doel van deze veldverkenning was om een indruk te krijgen van de biotopen ter plaatse en de geschiktheid voor de verschillende soortgroepen te beoordelen. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie; het eenmalige veldbezoek geeft slechts een globaal beeld van aanwezige soorten en habitats op basis van een momentopname.

3.2 GEBIEDSBESCHERMING

3.2.1 Natuurbeschermingswet 1998

Het plangebied te Spijk ligt op circa 160 meter ten oosten van het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid'. Bij ingrepen in of nabij een Natura 2000-gebied is een toets in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 noodzakelijk. Op basis van het veldbezoek en een literatuurstudie is onderzocht of er (significante) effecten te verwachten zijn op dit betreffende Natura 2000-gebied als gevolg van de sloop en nieuwbouw van een woonhuis en een loods.

Voor deze Habitattoets is gebruik gemaakt van de actuele begrenzingskaarten van het gebied, het Natura 2000-aanwijzingsbesluit en het gebiedendocument van het ministerie van EZ en Alterra. Eventuele effecten die optreden als gevolg van de ingreep zijn vervolgens middels de effectindicator en expert judgement getoetst aan de instandhoudingsdoelen van de aangewezen waarden.

Gebiedsbeschrijving

Het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' is aangewezen als Habitatrictlijngebied en bestaat uit de oeverlanden van de rivier de Linge. Door zijn omvang, schaal en dynamiek neemt de Linge een bijzondere positie in in het

Nederlandse rivierenlandschap. Het landschap is minder dynamisch dan dat van de Rijn, Waal, Maas en IJssel, maar heeft in veel opzichten toch het karakter van een rivierenlandschap met daarbij behorende landschapselementen, begroeiingen en soorten. Samenhangend met de geringere dynamiek, wordt het gebied gekenmerkt door interessante overgangen naar laagveen, wat tot uiting komt door een diversiteit aan verlandingsgemeenschappen. Door zijn kleinschaligheid is het gebied van groot belang voor de kamsalamander.

Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' (geel) (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000>)

Aangewezen habitats en habitatsoorten

Hieronder wordt voor het Natura 2000-gebied aangegeven welke habitats en soorten aangewezen zijn binnen het Habitatrichtlijngebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid'.

Habitats

- H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea)
- H7230 Kalkmoerassen
- H91E0A Vochtige alluviale bossen (zachthoutoibossen)
- H91E0B Vochtige alluviale bossen (essen-iepenbossen)
- H91E0C Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)

Habitatsoorten

- H1134 Bittervoorn
- H1145 Grote modderkruiper
- H1149 Kleine modderkruiper
- H1166 Kamsalamander

Relatie Natura 2000-gebied tot het plangebied

Het plangebied ligt niet in een beschermd natuurgebied, maar ligt op korte afstand (circa 160 meter) ten oosten van het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid'. Er zijn binnen het plangebied geen elementen, zoals bomenrijen of watergangen, aanwezig, die in directe verbinding staan met het betreffende Natura 2000-gebied.

Effecten op beschermde habitats en soorten

Aangezien het plangebied buiten de begrenzing van het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid' ligt, heeft de beoogde ontwikkeling geen directe aantasting van aangewezen habitattypen of leefgebied van aangewezen habitatsoorten tot gevolg. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen als gevolg van oppervlakteverlies en versnippering van leefgebied van soorten of habitattypen zijn dan ook uit te sluiten. Gezien de beperkte omvang (de sloop van een voormalige geitenschuur, de sloop en bouw van één woning en één loods, het kappen van enkele coniferen, het baggeren van een watergang en het aanplanten van enkele bomen) en de lokale aard van de ingrepen zijn er geen externe effecten te verwachten. In de huidige situatie is er al bebouwing aanwezig en is er door de aanwezigheid van een bedrijventerrein, lokale wegen, de Betuwelijn en de rijksweg A15 al sprake van een zekere mate van verstoring en andere effectfactoren. De sloop en nieuwbouw van één woning en één loods, het baggeren van een watergang en het kappen en aanplanten van enkele bomen leidt niet tot een meetbare toename van effectfactoren zoals geluid, licht, vernatting/verdroging, trillingen, verzuring, vermesting e.d. Ten aanzien van stikstof zijn effecten verwaarloosbaar omdat er geen grote toename van verkeer te verwachten is. Versturende effecten als gevolg van de werkzaamheden (slooplawaaï) zijn niet significant en tijdelijk van aard, en daarmee niet vergunningplichtig onder de Natuurbeschermingswet 1998.

3.2.2 Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt op korte afstand (160 m) van de Put van Heuff, een uiterwaardenplas langs de Linge, en op circa 500 meter van golfbaan The Dutch en het aangrenzende Lingebos; (delen van) deze gebieden zijn aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) / Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het plangebied valt buiten de begrenzing van de EHS/NNN en door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden gaat dan ook geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Ook leidt de sloop en nieuwbouw van een woning en een loods, het baggeren van een watergang en het kappen en aanplanten van enkele bomen niet tot directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gedeeltes van de EHS/NNN.

Ligging plangebied (rode lijn) ten opzichte van begrenzing Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland (bron: provincie Zuid-Holland en provincie Gelderland).

3.3 SOORTENBESCHERMING

In het kader van de Flora- en faunawet moet worden getoetst of er ter plaatse van de ruimtelijke ingrepen sprake is/kan zijn van negatieve effecten op beschermde planten en dieren. De beoogde ontwikkeling kan (indirecte) aantasting of verstoring van verblijfplaatsen en leefgebied tot gevolg hebben.

3.3.1 Vaatplanten

Het plangebied bestaat uit twee deelgebieden; het oostelijke deel is grotendeels bebouwd en halfverhard; begroeiing is beperkt aanwezig en bestaat voornamelijk uit gecultiveerde soorten zoals diverse coniferen, rode zuurbes (*Berberis spec.*) en sering (*Syringa vulgaris*). Kruidachtige vegetatie is, op wat begroeiing langs de watergang, beperkt aanwezig. In de watergang aan de noordkant van het plangebied staan naast liesgras (*Glyceria maxima*) en algen ook exemplaren van holpijp (*Equisetum fluviatile*). Deze kwelindicator is een soort van natte graslanden en verlandingsvegetaties; aangezien de watergang al lange tijd niet is gebaggerd is het voorkomen van deze soort dan ook niet verwonderlijk. Andere soorten die met name langs de randen van het perceel staan zijn onder andere raapzaad (*Brassica rapa*), scherpe boterbloem (*Ranunculus acris*) en witte dovenetel (*Lamium album*). Het westelijke deel van het plangebied bestaat uit intensief gemaaid gazon, waarin naast een grasvegetatie ook algemene soorten staan als madelief (*Bellis perennis*) en paardenbloem (*Taraxacum officinale*). Ook staan hier enkele solitaire bomen, waaronder een gewone es (*Fraxinus excelsior*). Uit de (ruime) omgeving van het plangebied is onder andere het voorkomen bekend van de strikt beschermde soorten daslook (*Allium ursinum*), gele helmblom (*Pseudofumaria lutea*), grote keverorchis (*Listera ovata*), klein glaskruid (*Parietaria judaica*), kluwenklokje (*Campanula glomerata*), moeraswespenorchis (*Epipactis*

palustris), rietorchis (*Dactylorhiza majalis* subsp. *praetermissa*), spaanse ruiters (Cirsium dissectum), spindotterbloem (*Caltha palustris araneosa*), tongvaren (*Asplenium scolopendrium*), veldsalie (*Salvia pratensis*), vleeskleurige orchis (*Dactylorhiza incarnata*), waterdrieblad (*Menyanthes trifoliata*) en zomerklokje (*Leucojum aestivum*) (Van Vliet *et al.*, 2007; www.telmee.nl; www.verspreidingsatlas.nl). Uit deze archiefgegevens is uit de omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de beschermde soorten brede wespenorchis (*Epipactis helleborine*), gewone dotterbloem (*Caltha palustris*) en zwanenbloem (*Butomus umbellatus*). Voor deze laatste drie soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van groeiplaatsen.

Het westelijke deel van het plangebied bestaat uit een intensief onderhouden gazon met een u-vormige grondwal; alleen op de oever van de sloot staat een smalle strook ruigere grasvegetatie met enkele bloeiende algemene kruidensoorten. Hier worden geen (strikt) beschermde plantensoorten verwacht (foto: A. Bullee).

Binnen het plangebied is er sprake van een intensief onderhouden en sterk door mensen beïnvloed milieu. Van een stabiel ecosysteem is als zodanig geen sprake en bijzondere groeiplaatsen zijn niet aanwezig. Vanwege het intensieve maaibeheer en het ontbreken van geschikte groeiplaatsen, zoals natuurvriendelijke oevers of schrale bermen, worden er geen strikt beschermde vaatplanten verwacht binnen het plangebied. De in de omgeving voorkomende beschermde plantensoorten zijn hoogstwaarschijnlijk te vinden in natuurlijkere delen langs de Linge, die nabij het plangebied liggen.

3.3.2 Grondgebonden zoogdieren

In en in de directe omgeving van het plangebied kunnen verschillende algemeen voorkomende beschermde zoogdiersoorten voorkomen, zoals egel (*Erinaceus europaeus*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), mol (*Talpa europaea*), kleine marterachtigen en verschillende algemeen voorkomende soorten muizen en spitsmuizen (Broekhuizen *et al.*, 1992; Huizinga, 2011). Voor deze soorten, die onder het eerste, lichte, beschermingsregime van de Flora- en faunawet vallen, geldt een algemene vrijstelling voor het verstoren en/of aantasten van vaste rust- en verblijfplaatsen.

Van de strikt beschermde zoogdiersoorten is in de omgeving van het plangebied het voorkomen bekend van onder andere bever (*Castor fiber*), boommarter (*Martes martes*), das (*Meles meles*), steenmarter (*Martes foina*) en waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) (Broekhuizen *et al.*, 1992; Mostert, 1997; Van Vliet *et al.*, 2007; Huizinga, 2011).

Van boommarter en steenmarter zijn diverse losse waarnemingen bekend op ruime afstand van het plangebied. Aangezien er geen bomen met (grote) holtes zijn aangetroffen en geen aaneengesloten groter bosgebied aanwezig is in het plangebied, kan de aanwezigheid van boommarter worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn in de bebouwing binnen het plangebied geen sporen (latrines) of andere aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van de overwegend gebouwbewonende steenmarter.

Ook van das en bever zijn losse waarnemingen bekend op ruime afstand van het plangebied. Er zijn binnen en in de omgeving van het plangebied geen sporen, vaste rust- en verblijfplaatsen in de vorm van burchten of andere aanwijzingen gevonden die duiden op de aanwezigheid van deze soorten. Het voorkomen van bever en das binnen het plangebied kan daarom worden uitgesloten.

Van waterspitsmuis zijn waarnemingen bekend langs de Linge op enkele kilometers ten noordoosten van het plangebied (Van Vliet *et al.*, 2007; Huizinga, 2011). De waterspitsmuis leeft in structuurrijke oevers langs schoon, niet te voedselrijk water met een goed ontwikkelde watervegetatie. Vanwege het ontbreken van dergelijk habitats kan het voorkomen van deze soort in het plangebied worden uitgesloten.

Op basis van de archiefgegevens en biotoopinschattingen tijdens het veldbezoek wordt het voorkomen van strikt beschermde grondgebonden zoogdiersoorten binnen het plangebied uitgesloten.

3.3.3 Vleermuizen

Vleermuizen zijn globaal in te delen in gebouwbewonende soorten en boombewonende soorten. Er zijn echter ook soorten die van beide elementen gebruik maken. Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen en dergelijke) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders. Alle vleermuizen zijn strikt (tabel 3) beschermd door de Flora- en faunawet.

Volgens verspreidingsgegevens (Broekhuizen *et al.*, 1992; Limpens *et al.*, 1997; Huizinga, 2011) komen in de omgeving van het plangebied verschillende soorten vleermuizen voor zoals gewone baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*),

laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentonii*).

Van deze soorten zijn de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis overwegend boombewonende soorten en de gewone baardvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en meervleermuis zijn overwegend gebouwbewonend.

Foerageergebied en vliegroute

Het plangebied is door het bebouwde, halfverharde en intensief beheerde karakter niet van bijzondere betekenis voor de meeste vleermuissoorten. Het is niet uit te sluiten dat een deel van het plangebied, met name de beschutte rand aan de zuidkant, een functie heeft als foerageergebied voor minder kritische soorten, zoals gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis, maar dit is niet van essentieel belang. Een opvallende waarneming is de aanwezigheid van vleugelresten van onder langpootmug en kleine vos op de zolder van de te slopen schuur; dit zouden prooiresten van gewone grootoorvleermuis kunnen zijn.

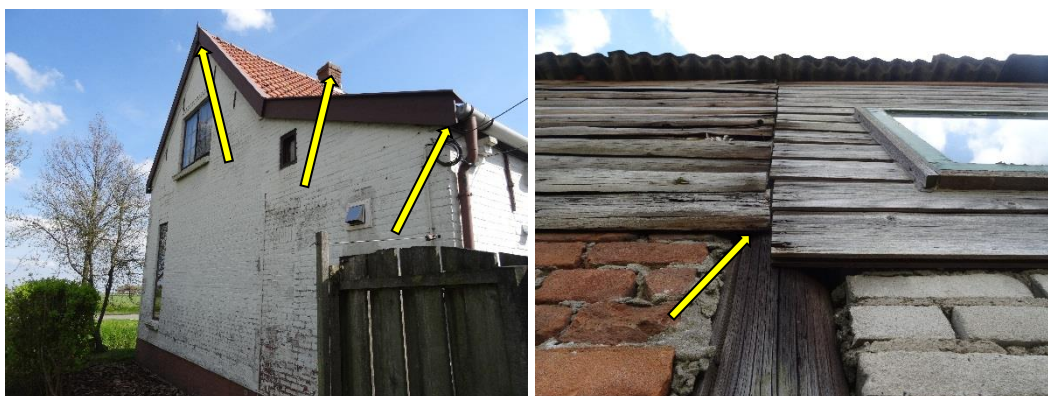
Op de zolder van de te slopen schuur (rechts) zijn vlindervleugels gevonden (links); dit zouden prooiresten van gewone grootoorvleermuis kunnen zijn (foto's: Laneco).

Binnen het plangebied zijn geen op- en doorgaande groenstructuren aanwezig die een functie kunnen hebben als vliegroute. De bomenrijen langs de Zuiderlingedijk en de verbindingsweg Spijksesteeg – Zuiderlingedijk kunnen deze functie wel vervullen, maar deze bomenrijen vallen buiten het plangebied en blijven behouden. Aangezien er voor de ontwikkeling van het plangebied geen lijnvormige elementen worden gekapt en er op het westelijke deel juist extra beplanting wordt aangebracht, zijn effecten op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes uit te sluiten. Wel dient nader onderzoek uit te wijzen of de schuur wordt gebruikt door gewone grootoorvleermuis (zie ook onder het kopje *verblijfplaatsen*).

Verblijfplaatsen

De bomen binnen het plangebied zijn van beperkte omvang; in deze bomen zijn geen holtes aangetroffen die geschikt kunnen zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De

voormalige geitenschuur is door de beperkte omvang (hoogte circa 1,75 m) niet geschikt voor vleermuizen. Vanwege het ontbreken van grote ruimtes met een stabiel klimaat, worden er ook in de overige te slopen bebouwing (woonhuis en de loods) geen grotere verblijfplaatsen, zoals kraamverblijfplaatsen of massawinterverblijfplaatsen verwacht. De woning bestaat uit een enkelsteensmuur zonder spouw en de te slopen loods bestaat grotendeels uit houten en metalen wanden; alleen de eerste 1,5 meter vanaf de grond is gemetseld. Omdat er zowel in het woonhuis als in de loods wel diverse spleten, kieren en andere kleine ruimtes aanwezig zijn, zoals langs de dakrand en bij de schoorsteen, kan de aanwezigheid van kleinere verblijfplaatsen, zoals zomer- en paarverblijfplaatsen, niet worden uitgesloten. Daarnaast zijn er op de zolder van de te slopen schuur vleugelresten van onder andere langpootmug en kleine vos gevonden; dit zouden prooi-resten van gewone grootoorvleermuis kunnen zijn. De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen kan in het te slopen woonhuis en de loods dan ook niet worden uitgesloten. De sloopwerkzaamheden kunnen een negatief effecten hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Om het gebruik van de te slopen panden door vleermuizen te bepalen, is nader onderzoek noodzakelijk.

Enkele voor vleermuizen geschikte spleten en kieren in de te slopen panden (foto's: Laneco).

3.3.4 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in en om het plangebied onder andere de vogelsoorten buizerd (*Buteo buteo*), ekster (*Pica pica*), merel (*Turdus merula*) en zwarte kraai (*Corvus corone*) gehoord en gezien. In de te slopen schuur zijn mestsporen gevonden van vermoedelijk spreeuwen of duiven. Alle vogels en dan specifiek hun verblijfplaatsen (nesten) zijn strikt beschermd in de Flora- en faunawet. Aantasting en verstoring van actief gebruikte nesten is niet toegestaan.

Daarnaast is van een aantal vogelsoorten de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen en leefgebied) het gehele jaar door beschermd (LNV, 2009).

Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil (*Athene noctua*)).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus (*Passer domesticus*)).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders (voorbeeld kerkuil (*Tyto alba*) en slechtvalk (*Falco peregrinus*)).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: buizerd).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Ook is er een lijst vogels aangewezen waarvan alleen bij effecten op populatieniveau maatregelen nodig zijn; de zogenaamde categorie 5.

Verschillende soorten roofvogels, zoals buizerd, broeden in bomen(rijen) en bosjes langs wegen en watergangen. Tijdens het veldbezoek is een overvliegende buizerd waargenomen; de eigenaar geeft aan de buizerd ook regelmatig te zien. Broedplaatsen van deze soort kunnen gezien de afwezigheid van horsten (nesten) in bomen worden uitgesloten. De soort heeft zijn nestplaats buiten het plangebied en vermoedelijk in het bosje ten westen van het bedrijventerrein Veersteeg. Met name het westelijke deel van het plangebied is grotendeels bebouwd en halfverhard en is daarmee niet van essentieel belang zijn als foerageer- of rustgebied voor deze soorten.

Groter nest (links) in de rij coniferen (rechts) ten westen van de nieuwe loods (rode cirkel) (foto's: Laneco).

Uit de omgeving van het plangebied is verder het voorkomen bekend van kerkuil, ransuil (*Asio otus*) en steenuil (www.sovon.nl/vogelatlas). Het plangebied is vanwege het grotendeels halfverharde, bebouwde en intensieve karakter en het beperkte aanbod van voedsel slechts van marginale kwaliteit als foerageergebied voor kerkuil, ransuil en steenuil. Tijdens het veldbezoek zijn in en rondom de bebouwing geen nesten,

roestende individuen of sporen (kalksporen en braakballen) van kerkuil of steenuil waargenomen. Ook zijn er geen geschikte openingen in de bebouwing aanwezig die toegang zouden kunnen bieden tot nestholtes voor steenuil of kerkuil. Vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten binnen het plangebied worden dan ook niet verwacht. In de rij coniferen ten westen van de nieuwe loods is in een takvork een wat groter nest aangetroffen. Een dergelijk nest zou van ransuil kunnen zijn; ransuil heeft namelijk een voorkeur voor dichte coniferen en naaldbomen om een nest te maken. Om duidelijkheid te krijgen of het betreffende nest van ransuil is, is het nest nader geïnspecteerd. Het nest is gezien de bedekking met klei, waarschijnlijk van een kraaiachtige. Het nest is niet bezet en vertoont geen recente sporen (uitwerpselen of veren). Aangezien er geen braakballen of krijtstrepen zijn aangetroffen in en rondom het nest, wordt aanwezigheid van ransuil uitgesloten.

Andere vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd die op dergelijke locaties voor kunnen komen zijn de gebouwbewonende gierzwaluw (*Apus apus*) en huismus. Gierzwaluw is een soort die vaak op plekken zit met overstekende dakpannen of steile daken; dergelijke situaties zijn niet aanwezig in de te slopen bebouwing en vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soort worden dan ook niet verwacht. Ondanks het feit dat het veldbezoek is uitgevoerd midden in het actieve seizoen van huismus, tijdens goede weersomstandigheden (16 °C, windkracht 2-3 Bft en half bewolkt), is er geen enkele huismus gezien of gehoord. Binnen het plangebied worden dan ook geen vaste rust- en verblijfplaatsen van huismus verwacht.

Het plangebied en de directe omgeving biedt geschikte leefgebied en nestlocaties voor diverse categorie 5-soorten. Aangezien in de omgeving voldoende alternatieve broedplaatsen aanwezig zijn voor deze categorie vogels zijn er geen omstandigheden aanwezig om deze vogels jaarrond te beschermen. Negatieve effecten op vogels uit de vijfde categorie worden dan ook niet verwacht indien rekening gehouden wordt met het broedseizoen (actieve broedplaatsen).

3.3.5 Amfibieën

Het habitat van amfibieën is onder te verdelen in water- of voortplantingshabitat (vaak een poel, vijver of smalle watergang zonder grote vissen) en landhabitat (bosjes, struwelen e.d. en voor sommige soorten vergraafbaar zand).

Op basis van een eenmalig bezoek kan de aanwezigheid van algemene soorten zoals bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en middelste groene kikker (*Rana klepton esculenta*) niet worden uitgesloten. Verblijfplaatsen van algemeen voorkomende beschermde soorten van tabel 1 van de Flora- en faunawet mogen op basis van een algemene vrijstelling worden aangetast bij ruimtelijke ingrepen.

Naast de algemeen voorkomende beschermde soorten is uit de omgeving van het plangebied ook het voorkomen bekend van de strikt beschermde kamsalamander

(*Triturus cristatus*), heikikker (*Rana arvalis*), poelkikker (*Pelophylax lessonae*) en rugstreeppad (*Bufo calamita*) (Creemers & Van Delft, 2009; Van Vliet *et al.*, 2007; www.ravon.nl). Heikikker, kamsalamander en poelkikker zijn kritisch als het gaat om voortplantingswateren en hebben een voorkeur voor ondiepe poelen en watergangen (snelle opwarming van het water), met een goede waterkwaliteit en een goed ontwikkelde oevervegetatie waarin zich weinig of geen vissen bevinden. De watergangen rondom het plangebied zijn diep ingesneden, bevatten een dikke sliblaag en een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie ontbreekt. Ook het landhabitat is vanwege het intensieve en gecultiveerde karakter ongeschikt voor deze soorten. Rugstreeppad is een soort die met name voorkomt in dynamische milieus; het voortplantingswater bestaat over het algemeen uit ondiepe snel opwarmende geïsoleerde watertjes, zoals tijdelijke plasjes bij bouwwerkzaamheden, maar ook in ondiepe net geschoonde sloten kan voorplanting plaatsvinden van deze soort. De watergangen rondom het plangebied zijn te diep en bevatten een te dikke sliblaag om als geschikt voortplantingswater te fungeren voor rugstreeppad. Daarnaast ontbreekt geschikt landhabitat in de vorm van losse vergraafbare grond in en in de directe omgeving van het plangebied.

Op basis van het intensieve en gecultiveerde karakter en het ontbreken van geschikt voortplantingswater en landhabitat, wordt aanwezigheid van strikt beschermde amfibieënsoorten niet verwacht.

3.3.6 Reptielen

Uit de ruime omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van ringslang (*Natrix natrix*) (Creemers & Van Delft, 2009; Van Vliet *et al.*, 2007; www.ravon.nl). De meeste reptielensoorten houden zich met name op in geleidelijke overgangssituaties tussen natuurlijke biotopen in bos-, heide- en veengebieden (bijv. heide en/of heischrale graslanden in combinatie met bossen en/of kleine landschapselementen). De ringslang verblijft ook wel in waterrijke, natuurlijke gebieden. De watergangen rondom het plangebied zijn sterk gecultiveerd en weinig natuurlijk (weinig oever- en waterbegroeiing). Er zijn daarmee geen geschikte situaties voor reptielen aanwezig in of in de directe omgeving van het plangebied. Op basis van de verspreidingsgegevens en de aanwezige biotopen wordt het voorkomen van strikt beschermde reptielensoorten in of direct aansluitend aan het plangebied uitgesloten.

3.3.7 Vissen

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de strikt beschermde vissoorten bittervoorn (*Rhodeus amarus*), grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*), kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*) en rivierdonderpad (*Cottus perifretum*) (Van Vliet *et al.*, 2007; Van Kessel & Kranenbarg, 2013; www.vissenatlas.nl). Grote modderkruiper komt over het algemeen voor in watergangen met een uitbundige watervegetatie of geïsoleerde wateren met verlandingsvegetaties. Aangezien dergelijke situaties niet aanwezig zijn, wordt grote modderkruiper niet verwacht in de watergangen rondom het plangebied. Ook voor bittervoorn en kleine modderkruiper lijken de watergangen rondom het plangebied, door de aanwezigheid van een dikke sliblaag, algen en de beperkte watervegetatie, niet erg geschikt. Deze soorten worden dan ook niet verwacht. Rivierdonderpad komt voornamelijk voor in stromende wateren met een grindige en/of stenige bodem waar voldoende schuilplekken zijn tussen stenen of andere vormen van beschutting zoals boomwortels of tussen oeverbeschoeiing. Aangezien dergelijke situaties niet aanwezig zijn, wordt het voorkomen van deze soort uitgesloten.

3.3.8 Insecten (vlinders, libellen, sprinkhanen) en overige soortengroepen

Slechts een beperkt aantal van de zeer soortenrijke groep van de insecten is beschermd. De habitateisen van beschermde soorten binnen deze groep zijn vaak zeer locatiespecifiek en gebonden aan zeer bijzondere biotopen en/of specifieke waardplanten. Dergelijke biotopen zijn in het plangebied niet aanwezig. Uit de omgeving is het voorkomen bekend van groene glazenmaker (*Aeshna viridis*) (www.groeneglazenmaker.nl). De groene glazenmaker is voor de voortplanting afhankelijk van krabbenscheervegetaties. Deze zijn in de watergangen rondom het plangebied en in de directe omgeving niet aangetroffen. Het voorkomen van de groene glazenmaker kan, anders dan incidenteel langsvliegende exemplaren, dan ook worden uitgesloten.

Ook andere strikt beschermde soorten mollusken en tweekleppigen kunnen worden uitgesloten in het plangebied. Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen bekend van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*) (www.verspreidingsatlas.nl/S64600). Deze soort leeft in onvervuilde watergangen met een soortenrijke goed ontwikkelde en vaak dichtbegroeide (ondergedoken) watervegetatie. In de watergang ten zuiden van het plangebied is watervegetatie beperkt aanwezig. Het voorkomen van de platte schijfhoren wordt op basis van de huidige condities in de watergang en het ontbreken van watervegetaties uitgesloten.

4 CONCLUSIE

Ten zuiden van Spijk (gemeente Lingewaal) is op een perceel ten noorden van de rotonde Spijksesteeg – verbindingsweg Spijksesteeg-Zuiderlingedijk de herinrichting van een woonperceel voorzien. Voor deze werkzaamheden plaatsvinden, moeten de gevolgen voor beschermde natuurwaarden en de consequenties met betrekking tot de natuur wet- en regelgeving in beeld zijn gebracht.

4.1 GEBIEDSBESCHERMING

In het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur (Natuurnetwerk Nederland) dient er getoetst te worden of de beoogde ontwikkelingen een negatieve invloed hebben op beschermde gebieden.

4.1.1 *Natuurbeschermingswet 1998*

Het plangebied te Spijk ligt op circa 160 meter ten oosten van het Natura 2000-gebied 'Lingegebied & Diefdijk-Zuid'. Aangezien het plangebied buiten de begrenzing van Natura 2000-gebied valt heeft de beoogde ontwikkeling geen directe aantasting van aangewezen habitattypen of leefgebied van aangewezen habitatsoorten tot gevolg.

Gezien de beperkte omvang en de lokale aard van de ingrepen zijn er geen externe effecten te verwachten. In de huidige situatie is er al bebouwing aanwezig en is er door de aanwezigheid van een bedrijventerrein, lokale wegen, de Betuwelijn en de rijksweg A15 al sprake van een zekere mate van verstoring en andere effectfactoren. De sloop en nieuwbouw van één woning en één loods, het baggeren van een watergang en het kappen en aanplanten van enkele bomen leidt niet tot een meetbare toename van effectfactoren zoals geluid, licht, vernatting/verdroging, trillingen, verzuring, vermesting e.d. Ook zal de toename van stikstof zo beperkt zijn, dat dit niet meetbaar is. Versturende effecten als gevolg van de werkzaamheden zijn niet significant en tijdelijk van aard, en daarmee niet vergunningplichtig onder de Natuurbeschermingswet 1998.

4.1.2 *Ecologische hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland*

Het plangebied ligt op korte afstand (circa 160 m) van de Put van Heuff en op circa 500 meter van golfbaan The Dutch en het aangrenzende Lingebos; (delen van) deze gebieden zijn aangewezen als onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur / Natuurnetwerk Nederland (NNN). Het plangebied valt buiten de begrenzing van de EHS/NNN en door het uitvoeren van de geplande werkzaamheden gaat dan ook geen oppervlakte aan EHS/NNN verloren. Ook leidt sloop en nieuwbouw van één woning en één loods, het baggeren van een watergang en het kappen en aanplanten van enkele bomen niet tot directe negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van deze gedeelten van de EHS/NNN.

4.2 SOORTENBESCHERMING

Gezien de bebouwde, halfverharde en intensief beheerde situatie in een vrij intensieve omgeving, is de algemene waarde van het plangebied voor natuur vrij laag. Beplanting bestaat grotendeels uit intensief onderhouden of gecultiveerde begroeiing.

In het kader van de Flora- en faunawet dient te worden nagegaan of vaste rust- en verblijfplaatsen of belangrijke onderdelen van leefgebied van soorten door de ingreep worden aangetast.

De meeste van de mogelijk in het plangebied voorkomende soorten zoals egel, haas, konijn, mol, muizen en spitsmuizen, kleine marterachtigen, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en middelste groene kikker zijn beschermd volgens het lichte beschermingsregime van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Op basis van deze vrijstelling mogen verblijfplaatsen van deze soorten bij ruimtelijke ingrepen, bestendig gebruik en bestendig beheer en onderhoud worden aangetast, zonder dat hiervoor een ontheffing op de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd.

Op basis van verspreidingsgegevens, de aanwezige habitats en de biotoopeisen van individuele diersoorten zijn beschermde (gebouwbewonende) vleermuizen niet uit te sluiten binnen het plangebied. Door het uitvoeren van sloopwerkzaamheden worden mogelijk vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten aangetast. Daarnaast kunnen nesten van vogels worden verstoord en/of aangetast als in het broedseizoen wordt gestart met werkzaamheden.

4.3 CONSEQUENTIES

Aantasting van verblijfplaatsen van in de Flora- en faunawet strikt beschermde soorten en daarmee een overtreding van artikel 11 van de Flora- en faunawet, kan niet zonder nader veldonderzoek worden uitgesloten. Er is nader onderzoek nodig naar:

- Vleermuizen (tabel 3 Flora- en faunawet en bijlage IV Habitatrichtlijn):
 - Nader onderzoek kan worden uitgevoerd van half april tot half oktober (zomerverblijfplaatsen) en van half augustus tot 1 oktober (paarplaatsen en (potentiele) winterverblijfplaatsen). Onderzoek dient uitgevoerd te worden conform het vleermuisprotocol.

Er zijn twee voorwaarden uit de Flora- en faunawet altijd van toepassing:

- De start van werkzaamheden dient buiten het broedseizoen van vogels (globaal half maart tot half juli) plaats te vinden om verstoring van broedvogels en het broedsucces te voorkomen. Alleen op basis van gericht onderzoek (naar broedende vogels) mag van deze voorwaarde worden afgeweken.

-
- Op basis van de zorgplicht volgens artikel 2 van de Flora- en faunawet dient bij de uitvoering van de werkzaamheden voldoende zorg in acht te worden genomen voor de in het wild levende dieren en hun leefomgeving. Verstoring moet worden beperkt en dieren moeten de gelegenheid hebben om uit te wijken en mogen niet opzettelijk worden gedood. Dit kan door:
 - werkzaamheden starten buiten het voortplantingsseizoen (april - augustus) en het winter(slaap)seizoen (november - februari);
 - het beperken van verlichting tijdens de avonduren ten behoeve van vleermuizen en andere nachtdieren.

4.4 AANBEVELINGEN

Vanuit ecologisch oogpunt zijn de volgende aanbevelingen te doen ten aanzien van de inrichting:

- De nieuwbouw (loods en woonhuis) kunnen geschikt worden gemaakt voor vleermuizen door het aanbrengen van vleermuiskasten of 2,5 cm bij 5 cm brede open stootvoegen op minimaal 2,5 meter hoogte in bij voorkeur de zuidelijke spouwmuur (niet boven ramen en deuren) of een houten wand met een kierende plank. De eigenaars hebben op voorhand al aangegeven in de nieuwbouw voorzieningen te willen treffen voor bijvoorbeeld vleermuizen.
- Gebruik in de nieuwe bebouwing vogelvriendelijk vogelschroot (www.vogelvide.nl) of zet het vogelschroot één pan verder naar boven zodat broedruimte onder de pannen ontstaat.
- In de bebouwing kunnen ook neststenen voor de gierzwaluw worden geplaatst. Ook kan ervoor worden gekozen om de hoeknokpan 5 cm over te laten steken (dakrand onder de pan ruw laten/maken).
- Bij het aanplanten van bomen en struiken wordt aanbevolen om te kiezen voor inheemse bes- en bloemdragende struiken en planten als els, iep, eik, Gelderse roos, sporkehout, inheemse vogelkers, lijsterbes, hazelaar, meidoorn, sleedoorn en wegedoorn.
- Het aanleggen van wat kleinschalige elementen, knotwilgen, takkenrillen en/of een hoogstamboomgaard rondom de nieuwbouw is positief voor alle in de omgeving levende vogels en zoogdieren.
- Indien wordt gekozen voor het aanplanten van een hoogstamboomgaard, kan ook een steenuilenkast worden opgehangen.
- Langs de watergang kan een glooiende, natuurvriendelijke (plas/dras) oever worden gerealiseerd.
- Het gebruik van verlichting dient te worden beperkt en lichtuitstraling richting boomkronen, watergangen en de rest van de omgeving dient voorkomen te worden.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (redactie), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Huizinga, N., 2011. Werkatlas Zoogdieren van Gelderland. Zoogdieratlas.nl

Ministerie van LNV, 2009. Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke ingreep.

Mostert, K. 1997. Zoogdieren van het Lingegebied. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Utrecht.

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998, 2000, Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Van Kessel, N. & J. Kranenburg, 2012. Vissenatlas Gelderland. Ecologie en verspreiding van zoetwatervissen in Gelderland. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Van Vliet, F., D. Beuker & R. van Eekelen, 2007. Beschermde soorten langs de Diefdijklinie. Literatuurstudie. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Websites:

<http://flamingo.prvgld.nl/viewer/app/Kernkwaliteiten>

<http://geo.zuid-holland.nl/geo-loket/html/atlas.html?atlas=ehs>

www.groeneglazenmaker.nl

www.ravon.nl

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek2.aspx

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl/planten

www.verspreidingsatlas.nl/S64600 (Anemoon Verspreidingsatlas weekdieren)

www.vissenatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl